

ΑΝΑΓΝΩΣΤΗΣ
ΜΕ ΑΙΤΙΑ

Η Ιαπωνία είναι ο αγαπημένος μου πλανήτης

Του ΑΡΗ ΣΦΑΚΙΑΝΑΚΗ

Στο Παρίσι έμελε πριν χρόνια να ερωτευτώ μια κοπέλα που ήθελε να γίνει ηθοποιός και κατέληξε επιχειρηματίας. Με είχε πάει απέναντι από το Λούβρο να δοκιμάσω την πιο γευστική σοκολάτα της ζωής μου. Θυμάμαι ακόμα το όνομα του ζαχαροπλαστέιου: Ανζελινά. Το ρόφημα σοκολάτα ήταν πράγματι θεσπέσιο κι έκτοτε έχω βαλθεί όποτε επισκέπτομαι την Πόλη του Φωτός (και της Παρί Σεν Ζερμαίν) να περνάω από εκεί για να θυμάμαι τον απωλεσθέντα μου έρωτα και να πενθώ πάνω από μια κούπα ζεστή σοκολάτα –κάτι σαν τον Προυστ με τις μαντέν του.

Βρήκα ξανά το ζαχαροπλαστέιο εκείνο στο μυθιστόρημα της Μπαρμπερύ, «Η κομψότητα του σκαντζόχοιρου». Η ηρωίδα της, μια θυρωρίνα σε πολυτελές μέγαρο στην καρδιά του Παρισιού, πηγαίνει εκεί ένα απόγευμα για να απολαύσει τη σοκολάτα. Την ίδια στιγμή, ο αναγνώστης του βιβλίου απολαμβάνει μια γραφή εξαιρετική, περίτεχνη, κομψή κι αισθητικά άψογη σαν τα γλυκά που φτιάχνουν οι Ιάπωνες στη χώρα τους.

Η Ιαπωνία, ως γνωστόν, είναι ο αγαπημένος μου πλανήτης. Και δεν αναφέρομαι μόνο στο σούσι, τον Καβαμπάτα ή τον Κουρσοάβα. Μιλώ για τη χώρα καθαυτήν. Προφανώς σε κάποια προηγούμενη ζωή μου έχω υπάρξει αν όχι ένας σεγκούν εκεί, τουλάχιστον κάποιος σαμουράι – ή, έστω, γκέισα. Οπότε, τι ευχάριστη έκπληξη διαβάζοντας το μυθιστόρημα της Μπαρμπερύ να πέσω πάνω όχι μόνο σε δυο ηρωίδες που αγαπούν την Ιαπωνία, αλλά και σ' έναν εστέτ Ιάπωνα που μας ξεναγεί στην ανατολίτικη κουζίνα.

Το βιβλίο –και εύγε στη μεταφράστρια Μίνα Πατεράκη-Γαρέφνης μεταφέρει σε σφαίρες υψηλής διανοήσης (μάλιστα, ακόμη και μια θυρωρίνα μπορεί να φιλοσοφεί και να χλευάζει τον Λακάν) την ίδια στιγμή που δεν χάνεται καθόλου η επιθυμία του αναγνώστη να μάθει τι θα συμβεί παρακάτω.

Στις σελίδες του μυθιστορήματος περιφέρεται μια έφηβη που από την αρχή κιόλας μας δηλώνει ότι έχει αποφασίσει να εγκαταλείψει τον μάταιο τούτο κόσμο καθώς έχει απελπιστεί από τη ρηκότητα της αδελφής της, τη ματαιότητα της μάνας της και την επιπολαιότητα του πατέρα της. Ταυτόχρονα εκφράζει τις απόψεις της με χαϊκού που κοσμούν την αρχή κάθε κεφαλαίου και λειτουργούν ως

μίτος στον λαβυρινθώδη κόσμο του νεαρού κοριτσιού.

Ο εγκέφαλος του αναγνώστη οφείλει πλείστες νέες νευρωνικές συνάψεις στον άρτιο –και κομψό, επιμένω– λόγο της συγγραφέως. Και επειδή ενίοτε (εννοώ, πάντα) ο συγγραφέας είναι ο καλύτερος πλοηγός στο έργο του, σας παραθέτω μερικές αράδες για ντεγκουστασιόν:

«Όταν βαδίζουμε εμείς οι Δυτικοί, και επειδή η κουλτούρα μας το θέλει έτσι, προσπαθούμε, μέσα απ' το συνεχές μιας κίνησης που τη συλλαμβάνουμε ως αδιάλειπτη, να αποκαταστήσουμε αυτό που πιστεύουμε ότι είναι η ίδια η ουσία της ζωής: την απρόσκοπτη αποτελεσματικότητα, την αβίαστη υψηλή επίδοση, το αδιάρρηκτο της ζωτικής ορμής μέσω της οποίας εκπληρώνονται τα πάντα. Εμάς ο κανόνας είναι ο γατόπαρδος εν δράσει... Αλλά όταν οι Παπωνέζες θρυμματίζουν με τα κοφτά βήματά τους τη δυναμική ανέλιξη της φυσικής κίνησης, κι ενώ θα έπρεπε να δοκιμάζουμε την οδύνη που κυριεύει την ψυχή μπροστά στο θέαμα της παραβιασμένης φύσης, δημιουργείται αντιθέτως μέσα μας μια παράξενη ευδαιμονία, ωσάν η ρήξη να παρήγαγε την έκσταση και ο κόκκος άμμου την μορφή».

Διότι και ο σκαντζόχοιρος έχει την κομψότητά του.

Μυριέλ Μπαρμπερύ,
Η κομψότητα του σκαντζόχοιρου
(εκδ. Πατάκη)